
A

Aba: alább-való fejér posztónak neme.

✦ **Nem kell a' skárlátot egybe-vetni az abával:** meg kell a' fel rendet az altól választani.

Abajdotz: elegyes, el-vegyes, vegyes, el-vegy, elegy, kevertt (p. o. gabona, kétszeres búza) selejtes.

Abajgatni: úzni, kergetni, zaklatni, bolygatni.

✦ Vadakat abajgatni.

✦ Meg-abajgatni valakit.

Ábra*: ábráz, ábrázat, kép, forma, artza, artzúlat, ortza.

Ábrázni: ábrálni, ábrázolni, festeni.

✦ **Az Attyát ábrázza, ábrázollya:** ábrázatytyábann az Attyára ütött.

Adakozni:

✦ **Adakozóság:** bő-kezűség.

✦ **Adakoztatni:** adakozásra birni, venni valakit.

✦ (Adakozódás)

Ádász: dühös, veszett, mérges.

✦ Ádász gyermek.

✦ Ádázat.

✦ **Ádázom:** dühíttem.

Adogálni: adogatni.

✦ 10 forintot adogáltak, nyújtogattak, ígérgettek értte.

Afonya: erdei apró, fekete; öreg serét nagyságú gyümölcs.

Afonnya: havasi tseresznye.

Ág: eredet.

✦ **Ágról ágra:** fiúról fiúra szállott jószág, örökség.

✦ Mitsoda ágból származott.

✦ Hitünk' ága.

Ágas: minden a' minek ága van, v. szarvas oszlop.

✦ Ház fedelét, koszorú fákat-tartó ágas.

✦ Ágast vetni valaminek.

✦ (Ágaskodni)

Ágazat: oszlás, terjedes.

✦ Hitnek ágazati, víznek, famíliának ágazati 's a' t.

✦ (Ágazódni)

Ágazni: gallyat hajtani, eresztteni, viríttani, zöldelleni, ágakat verni, v. el-terjedni.

✦ Sok felé elágaztak.

Ág-bog: tsemete, fattyú-vessző.

✦ **Ág nyeső:** ág-erdőlő, ág-irtogató.

✦ Ág-bogosodni.

✦ Ágas-bogas.

✦ Ágasodni, bogasodni.

Ágg: vén, élemes, éleletes, régi, koros.

✦ **Ágg dada:** agg nő, agg lant, agg kofa: vén-asszony, -banya, -szatyor, -szipa.

✦ **Ágg szó:** régi mondás.

✦ **Ágg rege:** régi mese, bolondoskodás, eszelősség.

✦ Aggság.

✦ Aggottság.

Ággastyán: beteges, göthös, bádgyadt, vajudtt, el-vénhedett.

Ággasztó: véníttő, fogyasztó, epesztő, fonyasztó, p. o. bú, gond.

✦ **Ággódni:** epekedni: búslakodni, teprenkedni, búsongani.

✦ **Ez ággódtatt:** keserítt, fonnyaszt engem'.

Ággúlni: aggni, aggani, vénhűlni, vajúdni.

✦ Ággulás.

✦ Ággúlttság.

Ágozni: p. o. a' borsót, ágat vetni nekie.

Ágy:

✦ **Híg az agy-veleje, tők az agya:** ostoba, kába, tsába.

✦ **Ágya fúrtt:** makats.

✦ Ágya a' keréknek.

✦ Ágy-szülemény.

Ágy:

✦ Étzet-ágy.

✦ Puska-ágy.

✦ Meleg-ágy.

✦ **Meg-vetem az ágyadat:** másoknál el-vádollak, le-gyalázlak, meg-kötöm a' kosszorúdat.

✦ Ágyazni.

✦ **Ágyazat:** fenék-tétel.

Ágyalni: ágyat vetni, v. ágyba rakni veteményt; búzát a' szérőkönn.
 ✧ Ágyalni, bé-el-ágyalni valamit, v. ágyazni.
Agyarló: fogas, kapó, maró, p. o. eb.
 ✧ Agyarkodó.
 ✧ Agyara a' disznónak.
Agyas: makats, makatsos, fejes, konok, agya-furtt, nyakas, versenyes, perlődő, újjat-vonó, magakéjenn, akarattyánn; esze, feje utánn járó, induló; általkodott, makrantzos.
Agyaskodni: vetekedni, vetélkedni, sok ki-fogással, út vesztéssel, tsalárdsággal élni; tsótselék, haszontalan beszédet indítani; maga ítéletét, állatását, vélekedését vakmerőn támogatni, gyámolítani, védelmezni.
Áhíttani: óhajtani; valamire áhíttozni, ohajtozni, sovárogni.
 ✧ Ujság áhíttás.
Aj: nyíl' ága, v. nyíl' aja, mellybe az ideget (szíjjat, sinórt) vetik.
 ✧ Túl lótték, 's erre áll az ajával.
Ajándok: ajándék.
 ✧ Ajándokozni.
Ajánlat: ígéret: fogadás.
 ✧ Ajánlatlan.
Ajázó: száj-fel-ajázó, zabola, kármány-kan-tár, álladzó.
 ✧ Fel-ajázni a' ló' száját.
Ajtó-szemöldök: (*limen superum*) felső küszöb, ajtó' szemöldöke.
Akadék: akadály.
 ✧ Akadékat, gerebet, késedelmet vetni, v. el hárittani, el-mozdítottani.
 ✦ **Akadékos:** akadályos.
 ✦ **Akadékoskodni:** akadozni, gántsot keresni, gantsoskodni mindenbenn.
Akaratos: makats.
 ✧ Akaratoskodni.
 ✧ Akaratlan.
 ✧ Akaratosság.
Akartommal: akaratommal.
 ✧ Akartoddal; akaratoddal, 's a' t.
Akaszkodni: tsimbelkedni, tsipeszkesdni, függeszkesdni, p. o. a' szekér' farkára.
Akasztani: aggatni, kaptsolni, fonni, fűzni, kötni valamit.

Akasztolni: fel-függeszteni, fűzni, kötni, p. o. a' ruhát.
 ✧ Akasztolás.
 ✧ Fel-akasztolkodni a' sár miatt.
Akna: só-akna, só bánya.
 ✦ **Hordó-akna:** hordó' aknája, v. akonája.
Al: alsó.
 ✧ Al-ház.
 ✧ Al-rend.
 ✧ Al-nem.
 ✧ Al-hadnagy.
 ✧ Al-tiszt.
 ✦ **Al-peres:** a' kit perbe fognak, idéznek.
 ✦ valamint **Fel-peres:** a' ki pert indított, támaszt.
 ✧ Alság, valamint Felség.
 ✦ **Allyasíttani:** le-, meg-alázni, gyalázni.
Ál: álnok, ravasz, tsalárd, tsalfa, tsalóka, hamiss, tettetett, színlett.
 ✧ Ál-artza.
 ✧ Ál-artzáson járnai.
 ✧ Ál-ajtó.
 ✧ Ál-pénn.
 ✧ Ál-lik, v. lyuk a' föld alatt.
 ✦ **Ál-költs:** hamiss, tolvaj költs.
 ✧ Ál-ablak.
 ✧ Ál-verem.
 ✦ **Ál haj:** költsönözött, vendég, haj, fog, 's a' t.
 ✧ Ál pillogatás, v. katsongatás.
 ✧ Ál-szeretet, ál-hit.
Alabor: kerék-talp alá borított, vésett, válszabású fa, a' nagy ereszkesdönn, lejtönn.
Alafa: ki-szabott étel, ital; tartás, élelem, v. tiszt, tisztesség.
Alajtom: állítottom, alítottom, állatom, vélem, ítélem, aléttom.
 ✧ Azt alajtom felőlle.
Alak: báb, tsetse, tsetseze, szép.
 ✦ **Alak gyermek:** szép gyermek.
 ✧ Alak-játék.
 ✧ Alak-játékos.
 ✧ Gyöngy alak.
Alakor: tenkely, tönköly, tzirok, bükköny, bükköny, *spelta*.
Alakos: szem-fény-vesztő tsalóka, tündéredő, tzinkos, kurittyoló.
 ✧ Alakság, v. alakosság.

Alakoskodni: szem-fényt veszteni, játékoskodni, alakozni, tündérkedni, tündéreskedni, tsalfáskodni, tsempekodni.

Alamuszta: aluszékony, álmas, rest, túnya, lajha, lajhó, lanyha, lajhár, renyhe.

✧ Alamusztán viselni magát, v. tenni valamit.

✧ Alamusztálkodni, aluszékonykodni.

✧ Alamusztaság.

Alap*: fundamentom, talp, fenék.

✧ **Ezenn állapodik a' dolog:** ez az állapotya, veleje, alapja a' dolognak.

✧ **Alapos:** fundamentomos.

✧ **Alapítani:** szerzeni, fundálni.

Alás-fa: szil-fa.

Alatsony: alatsonyúl gondolkodik.

✧ Alatsonyítottani.

✧ Alatsony lelkű.

✧ Alatsonyonn ítélni valaki felől.

Alatsonykodni: alatsonyoságra ereszkedni, vetemedni.

Alattonos: alatonban-való, titkos.

✧ Alattonos álnokság.

✧ Alattonkodni.

Alattság: hajót húzó, v. vontató kötél.

✧ Bé-szedni, v. ki-vetni az alattságot.

Alázat: álaázatosság, kérem alázattal.

✧ Alázódom.

Aldogalni: aluddogalni, sokat alunni.

Áldomás: áldás.

✧ Hogy áldomást kérne a' magyaroknak a' Pápától.

✧ Áldomást ittak.

Alég ha: aligha.

Alélttség: ájulás, szü- (szív-) fogás.

✧ Alélkodás.

✧ **El-alélt:** el-ájult.

Alitt: tsappantt, sáppadtt, halavány, ösztövér, p. o. ábrázat.

Alkalmosság: meg-lehetőség, v. illendőség, alkalmatosság.

✧ **Alkalmas:** meg lehető, v. alkalmas.

Alkalmatlanítani:

✧ Alkalmatlanodni.

✧ Alkalmasként.

Alkalom: alku, végezés, kötés, eggyezés, szerződés, alkuvás, szövetkezés, szövetség, szegődés, tukma.

✧ **Alkalomba ereszkedni:** alkura lépni.

✧ **Alkszom:** alkuszom, alkodom.

✧ Meg-nem alhatnak (eggyezhetnek) egymás közt.

✧ **Öszve-alktatom:** békéltetem, őket.

✧ Alkhatatlan ember.

✧ Alkhatatlankodni.

Alkonyodni: estveledni.

✧ **Alkonyodás:** nap-hanyatlás, már el-alkonyodott a' nap, v. le-áldozott.

✧ Alkonyodik életem.

Alkotás:

✧ **Elmebéli alkotás:** elme' szüleménnye.

✧ Alkotni.

✧ **Alkothat:** mivelhet, építhet, teremthet az Isten más Világot-is.

Alkotvány: tsinálmány, építmény.

✧ Elme' alkotmánya.

Állapítottom: állapotodásba tesztem, meg-állítottom, erőssíttem.

Állapom: állapodom.

✧ Semmiben meg-nem állapik, állapodik, nyugszik, tsendesedik, száll kedve.

✧ Állapodottság.

✧ **Állapás:** állapodás.

✧ Állapat.

Állatom: állítottom, helyezem, helyhetem, helyeztetem, rendelem.

✧ Elő-állatom a' kezest.

✧ Fel-állatom a' sereget, az oszlopot.

✧ Állatás.

✧ **Állatmány:** állitmány: fundálás, szerzemény.

✧ Ez az én állatmányom.

Állhatatlankodni: valamiben meg-állani, -állapodni, -nyúgodni nem tudni.

✧ *Lásd*, Állapom.

Állomány: (*substantia*); létel (*existentia*), valóság (*essentia*).

Állongani: álldogalni.

✧ Mit állongassz?

Allóság: állandóság, tartóság, nyomosság.

✧ Nem lessz állósága, nyomossága.

Ally: valaminek allya.

✧ Búza-ally.

✧ **A' gyümölsnek allyából:** hitványból, adott.

✧ A' népnek allya, sepreje.

♦ **Ally-bor:** tisztátalan, seprős-bor.
 ◇ Ally pálinka.
 ♦ **Ally ser:** utóly ser.
Allyadék: hulladék.
 ◇ A' rostának allyadéka, hulladék, allya, gazza.
Allyasítani: le-v. meg- gyalázni, alázni.
 ◇ Allyasítanak minket; v. gazolni.
Allyasodni: aprósodni, el-allyadni.
 ◇ El-allyasodott a' rostában.
 ♦ **A' búza sok rosta allyat hagyott:** igen el-ollatt.
 ◇ El-allyasodtak, aprósodtak a' régi híres familiák.
 ♦ **A' gazdasága mindég allyasodott:** alább szállott.
Allyázat: fundamentom.
 ◇ Festék' allyazattya, v. ágyazattya.
 ♦ **Allyazni:** allyat vetni.
Alom: sertés', v. sertélyes' ágya, barom' allya; disznó alom.
Álom:
 ◇ Álomtalan.
 ◇ Álomtalanítottam.
 ◇ Álom, 's essős idő.
 ◇ Álom-hüvelyezés.
 ◇ Álom-fejtő, v. -magyarázó.
 ◇ Álom' hozó.
 ♦ **Álom-nyommasztás:** betegség, melyet boszorkány nyomásnak hívnak az egyű-gyűek.
 ♦ **Álmasann:** álmas szemmel, szunnyadtan: fogni a' dolgot, v. dologhoz.
 ♦ **Alutlanság:** álmatlanság, álomtalanság.
 ◇ Aluddogalni.
 ♦ **Aluddogáló:** aluszékony.
Általag / Átalag: kis hordó, börbönke, v. börböntze.
Általán-fogva: általán véggel, bizonyosonn.
Átallani / Átallani: szégyenleni.
 ◇ Átallom kimondani.
 ♦ **Általság, v. átalság:** szégyen, gyalázat, illetlenség, 's a' t.
Általlyábann: egyenesenn, igyenesen, ke-reken, rövidegenn.
 ♦ **Általlyában szállani:** kerek szóval, hímezés-hámozás nélkül, magyarán ki-

mondani, a' mi begyén, v. begyében, szívében vagyon.
 ♦ **Általlyábann el-adni:** öszveséggel, egygyütt, egészenn.
Által szűrenkedni: szivárkozni, szűrődni, szivárogni.
 ◇ A' víz által-szűrenkedik a' zörönyön (lyukatsos kövönn).
Áltatom: el-áltatom: ámítottam, szédíttem, tsalom, tsábítottam.
 ◇ A' sok áltatásokkal, jégre, vízre, veszélyre vitt.
Alutom: tsendesíttem.
 ◇ El-alutom.
 ♦ **Alutó kórság:** mélységes álommal bolondított betegség.
 ◇ Alutó szert venni.
 ◇ *Lásd,* Álom.
Ámolyogni: ámolygani, tétovázni, ántsorogni, átsorgani: magát-felejtve múlatozni.
 ♦ **Mit ámolyogsz:** bambáskodsz.
Ámúlni: bámúlni, el-ámúlni, p. o. valami dolgon.
Andalodni: el-andalodni, andalgani: magát el-felejtteni.
 ◇ Andalgás.
 ◇ Andalgó.
 ◇ *Lásd,* Ámúlni.
Annyányi: annya magasságú, nagyságú, p. o. galamb, tsirke.
Ántsorogni: lebselni, múlatozni, hivalkodni, helébelni.
 ◇ *Lásd,* Ámolyogni.
Anyadék*: gyöngy' anyadékja, anya-ház.
Anyag*: (matéria) szer, testmény.
Anyázkodni: anyáskodni, anyai gond-viseléssel lenni valakihez.
 ♦ valamint **Atyázkodni:** atyáskodni.
 ◇ Anyátlan, v. apátlan gyermek.
 ◇ Anyás gyermek.
 ◇ Anyaságát meg-tagadta gyermekeitől.
Apály: apadék, apadás, apadtság.
 ◇ A' víznek apálya, le-szállása, lohadása.
Apatsó: apatsú: az öreg háló' végére kötött dorong.
 ♦ **Kis apatsó:** melly a' száraz felé, a' víz széllye felé jár, mellyet a' laptáros viszen.